

INTERACTION OF SOCIETY AND SCIENCE: PROBLEMS AND PROSPECTS

Abstracts of XXX International Scientific and Practical Conference

London, England
June 15 – 18, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The XXX International Science Conference «Interaction of society and science: problems and prospects», June 15 – 18, 2021, London, England. 565 p.

ISBN - 978-1-63848-652-7

DOI - 10.46299/ISG.2021.I.XXX

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.
<u>Belei Svitlana</u>	Ph.D. (Economics), specialty: 08.00.04 "Economics and management of enterprises (by type of economic activity)"

36.	Родінова Н., Громська В. ПОДКАСТИ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА ПОШИРЕННЯ В УКРАЇНІ	176
LEGAL SCIENCES		
37.	Guyvan P. REGULATION OF THE RIGHT TO PROTECTION OF CIVIL SUBJECTIVE RIGHT IN TIME.	181
38.	Ворожка О., Мірабян М. ЕЛЕКТРОННІ СЛІДИ ЯК АКТУАЛЬНИЙ НАПРЯМОК КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	188
39.	Гримак Е.Т., Хатнюк Н.С. НАУКОВЕ РОЗ'ЯСНЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА ЯК ЗАСІБ ДОКАЗУВАННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ	191
40.	Гусар Л.В. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПРОТИДІЇ ТЕРОРИЗМУ	194
41.	Марченко К.Д. ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ МІСЦЕВОГО ЗБОРУ ЗА УТИЛІЗАЦІЮ СМІТТЯ	197
42.	Матвійчук В.К. ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СКЛАДУ ДІЯННЯ ПРОВЕДЕННЯ ВИБУХОВИХ РОБІТ З ПОРУШЕННЯМ ПРАВИЛ ОХОРОНИ РИБНИХ ЗАПАСІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ ДЕЯКИХ ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ	202
43.	Харь І.О. СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ – УМИСНЕ ВБИВСТВО, ВЧИНЕНЕ НА ЗАМОВЛЕННЯ (П.11 Ч.2 СТ. 115 КК УКРАЇНИ).	209
44.	Хатнюк Н.С., Бехтер В.М., Костюк І.О. ВІРТУАЛЬНІ АКТИВИ ЯК СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВ	215
45.	Юзік В.В., Колісникова Г.В. “ЩОДО ДОГОВОРУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДРЯДУ”	219

НАУКОВЕ РОЗ'ЯСНЕННЯ СПЕЦІАЛІСТА ЯК ЗАСІБ ДОКАЗУВАННЯ В ГОСПОДАРСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Гримак Ельвіра Тарасівна

Студентка III курсу
Київського університету імені Б.Грінченка

Хатнюк Наталія Сергіївна

Професор кафедри публічного та приватного права Київського університету
імені Б.Грінченка
доктор юридичних наук, доцент

Нерідко питання, що ставляться перед суддею, не можуть бути вирішені ним без «консультації» з вузьким спеціалістом тієї чи іншої галузі знань. Це стосується і питань обліку на підприємстві, і інтелектуальної власності, і особливостей певних сфер діяльності суб'єктів господарювання, якщо це необхідно для прийняття правильного рішення по господарській справі. Проте іноді необхідність вузькоспеціалізованого дослідження виникає навіть до порушення провадження по справі. В таких випадках судовий експерт ще не може бути залучений до виконання своїх обов'язків.

Господарський процесуальний Кодекс тлумачить поняття спеціаліста як особу, яка володіє спеціальними знаннями та навичками, необхідними для застосування технічних засобів, і призначена судом для надання консультацій та технічної допомоги під час вчинення процесуальних дій, пов'язаних із застосуванням таких технічних засобів (фотографування, складання схем, планів, креслень, відбору зразків для проведення експертизи тощо)[1].

Незважаючи на широке трактування частиною першою ст. 71 ГПК України осіб, які можуть бути спеціалістами, зокрема формулювання щодо можливості надання останніми консультацій під час вчинення процесуальних дій з питань, що потребують відповідних спеціальних знань і навичок, частина друга вказаної статті вже встановлює чіткі обмеження у його компетенції[4]. Так, спеціаліст може бути залучений до участі у господарському процесі лише для надання безпосередньо технічної допомоги (фотографування, складання схем, планів, креслень, відбору зразків для проведення експертизи тощо) під час вчинення процесуальних дій. Як бачимо із зазначених уточнень, всі дії цих осіб зводяться лише до надання допомоги технічного характеру в рамках проведення певних дій судом[2]. Однак на стадії судового розгляду справи статтею 71 ГПК України встановлено можливість суду під час дослідження доказів скористатися усними консультаціями або письмовими роз'ясненнями (висновками) спеціалістів. При цьому закон надає можливість поставити останньому питання по суті наданих усних консультацій чи письмових роз'яснень, також суд має право з'ясовувати суть відповіді спеціаліста на питання осіб, які беруть участь у справі, а також ставити питання спеціалісту після закінчення його опитування особами, які беруть участь у справі. Ініціатива суду в залученні такого учасника та його

висновків засвідчує значущість його ролі у цивільному процесі. Важливим аспектом участі спеціаліста у такому дослідженні є приєднання до справи викладених письмово та підписаних спеціалістом висновків[3].

Якщо обставини справи свідчать про доцільність отримання пояснень спеціаліста з питань, що виникають під час розгляду справи, зокрема, з метою з'ясування її фактичних обставин, господарський суд може скористатися правом, наданим йому статтею 30 ГПК, і викликати відповідного спеціаліста для участі в судовому процесі, притому як у підготовці справи до розгляду, так і під час її розгляду.

Виклик спеціаліста здійснюється ухвалою суду. Його пояснення подаються суду у вигляді висновку або в іншій прийнятній для суду письмовій формі. Спеціаліст вправі відмовитися від надання пояснень, якщо наявних у нього матеріалів недостатньо або він не має необхідних знань.

Відповідні пояснення спеціаліста не є висновком експерта.

За наявності в одній і тій же справі протилежних за змістом висновків як спеціаліста, так і судового експерта, їх оцінка здійснюється за правилами статей 42, 43 ГПК з наданням у зазначеному випадку переваги висновкові судового експерта.

Хоча частиною 2 статті 71 ГПК України визначено, що допомога та консультації спеціаліста не замінюють висновок експерта, немає підстав також вважати, що висновки спеціаліста не можуть бути складені з дотриманням встановлених вимог до експертних висновків. У більшості випадків ці вимоги загальновідомі та не потребують додаткової вказівки судді. Так, відносно випадку з прийманням товару або при складанні аудиторського висновку на законодавчому (нормативному) рівні прийнято відповідні акти, в яких докладно визначені вимоги до їх складання.

Буквальний аналіз даної норми дозволяє зробити висновок, що при дослідженні доказів суд не просто долучає такі висновки до справи, а має право самостійно, не враховуючи принципу змагальності сторін, вирішити питання про необхідність його усних чи письмових висновків, якими він користується при здійсненні судочинства, тобто при вирішенні справи по суті[2]. Пункт 3 частини першої ст. 238 ГПК України встановлює правила щодо змісту рішення суду, а саме у описовій частині останнього суд зобов'язаний зазначити узагальнений виклад позиції відповідача, пояснення осіб, які беруть участь у справі, а у мотивувальній – поряд із встановленими обставинами і визначеними відповідно до них правовідносинами – мотиви, з яких суд вважає встановленою наявністю або відсутністю фактів, якими обґрунтовувалися вимоги чи заперечення, та бере до уваги або відхиляє докази [5]. Поряд з цим пам'ятаємо, що суд користується висновком спеціаліста і приєднує його до справи, фактично у змісті цих дій закріплена оцінка, яка компетентним юрисдикційним органом здійснюється лише щодо доказів (ст. 86 ГПК України). Отже, такий процесуальний документ, як висновок спеціаліста, повинен входити до переліку засобів доказування, передбаченого частиною другою ст. 73 ГПК України [1].

Запровадження такого суб'єкта, як спеціаліст, сприяло розширенню форм застосування спеціальних знань під час здійснення правосуддя. Однак станом

на сьогодні правовий статус спеціаліста є недостатньо дослідженим і нечітко регламентованим, що призводить до труднощів в аспекті залучення спеціаліста до процесу, відмежування його правового статусу від статусу експерта. Наявність проблем у визначенні правового статусу спеціаліста зумовлює неможливість повноцінного використання такої форми застосування спеціальних знань, як участь спеціаліста в цивільному процесі. Насамперед необхідно чітко розмежувати й нормативно закріпити процесуальні форми діяльності спеціаліста, визначити їхні особливості, установити обов'язок письмової форми висновку спеціаліста, установити вимоги до кваліфікації спеціаліста, чітко відмежувати дві форми застосування спеціальних знань – проведення експертизи та участь спеціаліста в цивільному процесі. Ці питання потребують подальшого ґрунтовного науково-теоретичного дослідження.

Список використаних джерел:

Господарський процесуальний кодекс України від 16.08.2020. Відомості Верховної Ради України від 11.02.1992 р., № 6, стаття 56.

Андросович В. С., Минюк О. Ю. Актуальні питання доказів та доказування у господарському процесуальному праві / Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). – 2018. – №3. – С. 66.

Квіта О.Т. Доказ в господарському процесі: поняття та предмет./ Науковий вісник Ужгородського національного університету.- 2015 -с.169.

Степанова Т.В. Щодо розмежування статусу експерта та спеціаліста в господарському судочинстві України/ Науковий вісник Ужгородського національного університету, - 2016- 4 ст.

Треушніков М.К. Судові докази: монографія / «Городець», 2017. – 272 с.